

ความหมายของธรรมเนียม “การสวม” พระมหาพิชัยมงกุฏ ซึ่งเริ่มสมัยรัชกาลที่ 4



ในอดีต “พระมหาพิชัยมงกุฏ” มีความสำคัญเท่าเทียมกับเครื่องราชกกุธภัณฑ์อื่นๆ เมื่อเจ้าพนักงานทูลเกล้าฯ ถวายพระมหาพิชัยมงกุฏใน พระราชพิธีบรมราชาภิเษก ก็จะทรงรับไว้แล้ว ทอดวางข้างพระองค์โดยมิได้ทรงสวม

กระทั่งใน พระราชพิธีบรมราชาภิเษก ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงได้รับพระมหาพิชัยมงกุฏแล้วทรงสวมพระเศียร อันเป็นประเพณีที่ได้รับอิทธิพลจากราชสำนักยุโรป ซึ่งถือคติว่าพระมหากษัตริย์จะทรงดำรงสภาวะอันสมบูรณ์สูงสุดก็ต่อเมื่อได้ทรงสวมมงกุฏแล้ว

นับแต่รัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา จึงถือว่าพระมหาพิชัยมงกุฏเป็นหนึ่งในเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และถือว่าในขณะที่ทรงสวมพระมหาพิชัยมงกุฏ เป็นช่วงเวลาที่สำคัญยิ่งในพระราชพิธี โดยพระมหากษัตริย์จะทูลเกล้าฯ ถวายพระมหาพิชัยมงกุฏ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงรับ และทรงสวมที่พระเศียรด้วยพระองค์เอง

เจ้าพนักงานภูษามาลาผู้ใหญ่กราบบังคมทูลถวายพระมหาพิชัยมงกุฏให้ตรง แล้วผูกพระรัตนคุณทูลเบื้องหลังถวาย ในขณะที่ทรงสวมพระมหาพิชัยมงกุฏนั้น พราหมณ์พิธีเป่าสังข์ขับบัณเฑาะว์ ประโคมแตรสังข์ดุริยางค์ ทหารยิงปืนถวายค่านับ พระสงฆ์สวดชัยมงคลคาถาทูลพระราชาณาจักร

ผู้เขียน วิภา จิรภาไพศาล

เผยแพร่ วันเสาร์ที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ.2567

ข้อมูลจาก :

ผศ. ดร. พัชวีสิริ เปรมกุลนันท์ “เครื่องประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก”, เสวยราชสมบัติ
กษัตริย์, สำนักพิมพ์ มติชน 2562

https://www.silpa-mag.com/history/article_32406